

Aan de heer P. Omtzigt
Lid van de 2e Kamer der Staten Generaal

Oost Gelre, 14 januari 2022

Betreft: achtergrondinformatie bij de commotie rondom een motie van de 2e Kamer over een uit te voeren onderzoek inzake realisatie van de Noordtak van de Betuweroute in relatie tot de Achterhoek.

Geachte heer Omtzigt, beste Pieter,

Als één van de weinige Kamerleden neemt u de moeite om zich op de hoogte te stellen van de achtergrond van de commotie die in de Achterhoek is ontstaan omtrent een onlangs aangenomen motie in de 2e Kamer die als doel heeft het instellen van een onderzoek inzake realisatie van de Noordtak van de Betuweroute in relatie tot de Achterhoek. Wij zijn u zeer erkentelijk voor uw warme belangstelling.

Wij zitten natuurlijk niet te wachten op de goederenspoorlijn die ons landschap en leefbaarheid verwoest. Dat is natuurlijk de primaire reactie. Maar van ons als politici mag ook verwacht worden dat we verder kijken, vanuit een breed perspectief en ons afvragen waarom dit 'überhaupt' op de agenda komt.

Hieronder een korte uiteenzetting van onze motieven en argumenten.

In het coalitie-akkoord van het nieuwe kabinet staat geen woord over het goederenvervoer over het spoor, laat staan over de Noordtak. Het nieuwe kabinet zou dus de motie van 4 november naast zich neer kunnen leggen. Maar indien de motie 'onderzoek realisatie Noordtak' toch wordt opgepakt door het kabinet, is het zaak om goed helder voor het voetlicht te krijgen waar de oorzaak van de problemen liggen én welke alternatieven er zijn (zoals meer vervoer via de binnenvaart), zodat deze inhoudelijk goed onderzocht en meegenomen worden in de formulering van een toekomstige oplossing.

Onze zorg is dus gerelateerd aan de angst dat te snel een te smalle onderzoeksopdracht wordt geformuleerd, gebaseerd op 'modellen', die reeds het 'gewenste' antwoord op voorhand in zich heeft. Het doel van de ophef die wij momenteel trachten te veroorzaken is om ervoor te zorgen dat de te formuleren onderzoeksopdracht voldoende ruim wordt gedefinieerd, zodanig dat een toekomstig onafhankelijk en objectief besluitvormingsproces gewaarborgd wordt. Getalsmatig valt de Achterhoek in het niet ten opzichte van het grootstedelijke westen, des te groter daarom derhalve het democratisch belang om onze belangen procedureel goed in te bedden. Dit, zoals u zelf mooi omschreven heeft in uw boek: een nieuw sociaal contract.

Onze overwegingen in het kort:

- We kunnen erkennen dat er een noodzaak is om de huidige goederenstroom over het spoor die vanuit Zevenaar via Zutphen richting Twente – Oldenzaal – Bad Bentheim gaat, te ontlasten. Dit geldt eveneens voor de druk op het spoorwegennet in de Randstad; het goederenvervoer over het spoor zit het personenvervoer vaak ‘in de weg’;
- Maar een belangrijk deel van de ‘druk’ op deze lijnen komt ons inziens met name doordat de volledige capaciteit van de hoofdader ‘Betuweroute’ na jaren van aarzeling door de Duitse overheid, nog steeds niet beschikbaar is;
- Volgens het Verdrag van Warnemünde (1992) zou de integrale ‘Betuweroute, dus inclusief het Duitse deel van Emmerich tot Oberhausen, al jaren geleden gereed moeten zijn;
- Nederland heeft echter al jaren verzuimd Duitsland op haar plicht te wijzen om tijdig dit deel van de Betuweroute op Duits grondgebied te realiseren. Nog steeds realiseert men zich in Den Haag niet de kern van het Duitse politieke besluitvormingsproces. Daarbij spelen de deelstaten, in dit geval de deelstaat Nordrhein- Westfalen, een belangrijke rol bij de realisatie van het soort bilaterale afspraken zoals het Verdrag van Warnemünde. Teveel is ons vizier gericht op Berlijn, te weinig hebben wij oog voor goede contacten op het bestuurlijk niveau in Nordrhein-Westfalen c.q. in Düsseldorf;
- Nu onlangs in Duitsland eindelijk de spades de grond in zijn gegaan om een opwaardering van het spoor tussen Emmerich en Oberhausen te realiseren, is er tijdelijk veel minder ‘spoorcapaciteit’ beschikbaar. Dit deel van het tracé vormt meer en meer een kritiek knelpunt dat leidt tot een sterk verhoogde druk op de huidige ‘Noordtak’ (die via Zutphen richting Oldenzaal) en de huidige ‘Zuidtak’ (door Brabant) richting het Duitse achterland;
- Nadrukkelijk moet in de studie de optie worden onderzocht, om een Noordtak van de Betuweroute op Duits grondgebied te realiseren.
- Daarnaast: Den Haag leert zo slecht van fouten die vermeld staan in rapporten en evaluaties die reeds i.c. zijn uitgevoerd. Zo verscheen in 2004 het rapport van de Kamer commissie Duivesteijn ‘Grote projecten (o.a. Betuweroute) uitvergroot’, en in 2016 het rapport van de Algemene Rekenkamer over de Betuweroute. In beide rapporten wordt vernietigend geoordeeld over de rol van de Tweede kamer (buitenspel gezet, tunnelvisie, niet kritisch genoeg, slechte besluitvorming). Daarnaast verscheen in 2000 al het boek van Dr. Michiel Roscam Abbing; Hoe spoort het water? Waarin hij scherp uiteen zet hoe de besluitvorming over de Betuweroute volledig ontspoorde, en er geen oog was voor de veel effectiever en efficiënter alternatief; binnenvaart. Deze fouten dreigen nu wederom gemaakt te worden in de discussie en besluitvorming i.z. de Noordtak. Wij hebben dus op voorhand geen vertrouwen in het besluitvormingsproces.

Onze mening moge duidelijk zijn. De oorzaak van de problemen zijn grotendeels gelegen in Duitsland en daar zal ook de oplossing vandaan moeten komen. Aangevuld met het veel duurzamere alternatief ‘binnenvaart’ zijn wij van mening dat de Noordtak niet nodig is.

Wij hebben al vaak bewezen dat een relatief klein land als Nederland groots kan presteren. In dit geval moeten wij ons echter tijdig realiseren dat op het gebied van het inrichten van internationale infrastructurele werken wij over de landsgrenzen heen moeten durven kijken en ook het Europese perspectief moeten durven benoemen. Voor het trekken van conclusies is het op dit moment veel te

vroeg. Maar om tot een juiste beslissing te komen is de formulering van een goede onderzoeksopdracht voor de Achterhoek van levensgroot belang.

Wij vragen u dan ook om dit belang voor Oost Nederland en in het bijzonder de Achterhoek in het oog te houden. Daar hebben wij alle vertrouwen in.

Namens CDA Oost Gelre

Walter Leemreize

Lijsttrekker CDA Oost Gelre,

Telefoon: 06-225 40 413